

Uitgave van de Beheergroep Buurtbewoners Beatrixpark - najaar 2008

Beste lezer,

Deze 6de BBB Berichten staat geheel in het teken van bosbeheer. En als je het hebt over het beheer van bospercelen dan heb je het al gauw over het zagen of kappen van bomen. En als er bomen worden omgezaagd dan komen mensen in het verweer en dat is maar goed ook want bomen verdienen onze bescherming.

Toch is het zagen van bomen in parken en bossen noodzakelijk om op wat kortere termijn een mooi en duurzaam bos te krijgen. Wij vertellen je in deze BBB-berichten waarom dat zo is.

Wie zaagt er allemaal in het park en waarom

Klaas Wilting zaagt mee

enthousiast mee. Dat zagen doen we niet zomaar, maar dat doen we met een vooropgezet doel. De achtergronden hiervan en het uiteindelijke gewenste resultaat van al dat zaagwerk lees je in deze BBB-Berichten.

Landschapsbeheer Flevoland voert af en toe met leerlingen van basisscholen uit de buurt wat kleinschalige beheerwerkzaamheden in het park uit. Daarbij kan ook gezaagd worden. Vaak gaat het dan om wat jongere aanplant dat

ook kinderen zagen mee

uitgedund moet worden. De zaagactiviteiten worden in overleg met de Beheergroep vastgesteld.

de motorzaag voor grote bomen

In het najaar wordt er door de gemeente in het Beatrixpark ook nog eens op grootschalige wijze gedund. Dit betekent dat er veel gezaagd gaat worden in ons park. Dit gebeurt in opdracht en onder

verantwoording van de gemeente. Maar de BBB is wel in gesprek gegaan met de gemeente om te horen over hun plannen. Een verslag vind je ook terug in deze uitgave.

Bosrandbeheer in het Beatrixpark

Waarom de Beheergroep bomen zaagt in het Beatrixpark....

Jong aangeplant bos

De bosvakken in het Beatrixpark zijn zo'n 25 jaar geleden aangelegd in rechte plantvakken. Per plantvak werden in korte tijd, dicht op elkaar, jonge boompjes aangeplant. Bomen groeien naar het licht. Door de bomen dicht op elkaar te planten, hebben ze minder last van gras, dat afsterft door lichtgebrek. Daardoor groeien ze snel de hoogte in, zodat de nieuwe bewoners van Almere al snel konden genieten van de aanblik en de bescherming van een groene muur. Nadeel van deze manier van aanplanten is dat de bosvakken nu bestaan uit hoog opgaande kale stammen met bovenin een kleine kruin. Omdat de bomen zo dicht op elkaar staan, is deze kruinenlaag gesloten. Er komt weinig zonlicht op de bosbodem. Van mooie boomvormen, een aantrekkelijk bosbeeld en

vooraf goed kijken wat er gezaagd gaat worden

een interessante natuurlijke ondergroei is dan ook geen sprake. Die ontstaat pas als er dunning plaatsvindt.

Dunning noodzakelijk

Dat kan op een natuurlijke manier door storm, ziekte of ouderdom. Ook zullen door lichtgebrek de minder krachtige bomen afsterven. Om ook bij jonger bos een aantrekkelijk bosbeeld te krijgen, zullen beheersmaatregelen genomen moeten worden. Beheer van bosvakken in het Beatrixpark heeft echter sinds de aanleg nagenoeg nooit plaatsgevonden. Er is dan ook sprake van een groot achterstallig onderhoud van de bospercelen in het Beatrixpark. De Beheergroep wil daar wat aan doen. Door in bosvakken een deel van de bomen om te zagen wordt het natuurlijke proces versneld, zodat het bos snel een hogere natuurwaarde krijgt. De nadruk van het omzagen van bomen legt de Beheergroep in de bosranden. De reden daarvoor leggen wij graag uit.

bosrand natuurdeel Beatrixpark

Vooraf ingrijpen in de bosrand

Door in te grijpen in de natuur kan een gebied sneller meer diversiteit aan soorten krijgen dan wanneer er niets wordt gedaan. Overgangszones zoals bosranden zijn misschien wel de grootste hotspots van diversiteit. Het blijkt dat in goed ontwikkelde bosranden de meest interessante (en vaak zeldzame) plantensoorten voor komen.

Dat is heel begrijpelijk als men weet, dat er slechts weinig bosplanten zijn in Nederland die echt in diepe schaduw kunnen gedijen. Het grootste deel voelt zich meer thuis in de lichtere omstandigheden van bosranden, kapvlakten en hakhoutbosjes. Juist aan de rand van de bospercelen proberen we open plekken te creëren en daarom wordt hier het meest gezaagd.

Bij de aanleg van het park heeft de ontwerper een grote variatie aan soorten bomen en struiken laten aanplanten. Aan de bosrand is daarvan het meest overgebleven. Die variatie proberen we te behouden door de 'leuke' soorten meer licht en ruimte te geven.

Voor planten en dieren

Bosrandbeheer is niet alleen nuttig voor de planten, maar ook voor veel insecten, bijvoorbeeld dagvlinders. Veel dagvlindersoorten houden zich graag op in bosranden. De bosrand vormt een specifiek milieu voor bepaalde plant- en diersoorten vanwege het microklimaat dat er heerst (hoge luchtvochtigheid, windrust, bezonning).

Verscheidene struiksoorten van de bosrand komen ook voor in het bos zelf, maar zijn daar minder goed ontwikkeld en bloeien meestal niet. Om ook deze soorten op lange termijn kansen te geven om te overleven

BBB-ers vakkundig aan de slag

is een goed opgebouwde bosrand heel belangrijk.

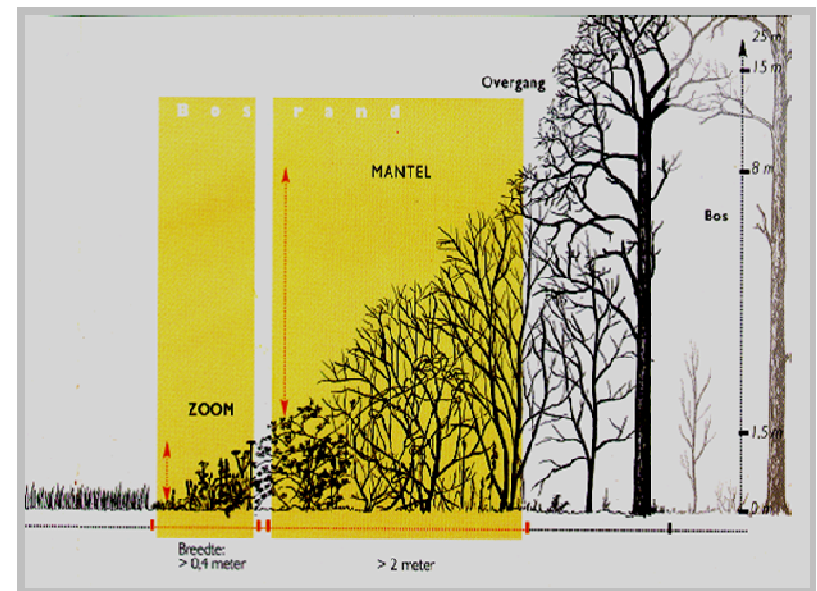
Overgang van gras naar bomen

Om een goed gestructureerde bosrand te krijgen is aan de zonzijde een breedte van minstens 8 meter vereist (gerekend vanaf de eerste boomstam). Er is immers een geleidelijke overgang nodig van de hoge bomen in het bos zelf naar de laaggroeiende vegetatie van de aanliggende gronden. In het ideale geval bestaat een bosrand uit een mantel en een zoom. Onder mantel wordt een begroeiing van struiken

aansluitend bij de bomen in het bos verstaan. De zoom is opgebouwd uit hoge tot lage (meerjarige) kruiden.

Beheer van bosranden

Bosrandzones moeten beheerd worden. Gebeurt dat niet, dan treedt het natuurlijke proces op dat de zoom en mantel geleidelijk plaats maken voor het opgaande bos. Jaarlijks tot driejaarlijks maaien is de meest geschikte beheersmaatregel bij kruidrijke zomen. Het is wel belangrijk om het maaisel zo snel mogelijk af te voeren, om verruiging te vermijden. Om een optimale variatie in de structuur te krijgen is het van belang niet de hele zoom in één keer te maaien, maar

Gewenst eindresultaat: een geleidelijke overgang van kort (gemaaid) gras, via een kruidenlaag naar een begroeiing van struiken en eindigend in de hoog opgaande bomen het bos.

een deel van de zoom pas het jaar daarop te maaien. Zo hebben insecten en hun eitjes die kruiden nodig hebben, steeds een kans om te overleven. Naast het zoombeheer is ook het mantelbeheer noodzakelijk, maar dit hoeft niet even frequent te gebeuren.

Mantelbeheer

Periodiek afzagen van de bomen en struiken, waarbij gezorgd wordt voor een variatie in de opbouw binnen de mantel, is hierbij het meest geschikte beheer. Door te spelen met de dunningssterkte kan de mantel aangepast worden aan de gewenste kruid- en struikenvegetatie. In de bosrand worden niet alle bomen weggezaagd. Markante bomen, zoals een mooi uitgegroeide eik en bijzondere boomsoorten, zoals een tamme kastanje, worden gespaard. Op deze manier ontstaat een 'golvende' bosrand.

Een door BBB beheerde bosrand in het natuurdeel van het Beatrixpark

Vlinderroute door Bosrandbeheer

Als vrijwilligers zijn we in het Beatrixpark nu meer dan vijf jaar bezig met bosrandbeheer. Door de jaren heen is er een flinke bosrandlengte ontstaan, die natuurlijk beheerd wordt. Dit geeft niet alleen een afwisselend bosbeeld, maar ook een geschikt milieu voor onder andere vlinders. Al deze bosranden willen we de komende jaren aan elkaar koppelen tot een vlinderroute. Op deze manier kan vanaf twee plaatsen, de parkeerplaats en de kikkerpoelen, een route gelopen worden waar je een grote trefkans hebt om vlinders te zien. We noemen een paar vlindersoorten die je nu al kunt verwachten:

Het **Bont Zandoogje** is een echte bosrandvlinder. In het voorjaar vliegt de vlinder over de zonnige paden langs het bos, en in warme zomers over de schaduwrijke paden in het bos. Je kunt hem midden in het bos tegenkomen, maar dan wel op de open zonnige plekken. De eitjes worden gelegd op grassen op beschaduwde standplaatsen.

Bont Zandoogje

Boomblauwtje

Het **Boomblauwtje** vliegt snel en dwarrelig langs struiken en bomen, vaak hoog op enige meters boven de grond. Het is een vlinder die je ook goed in de tuin kunt tegenkomen. De naam Boomblauwtje heeft de vlinder niet voor niets. Hij zit vooral op bomen en struiken. Hij eet nectar van bloemen van o.a. de Vuilboom. De eitjes worden gelegd op o.a. Hulst, Klimop, Kardinaalsmuts, Vuilboom en de Vlinderstruik.

De **Atalanta** is een opvallende vlinder vanwege de helder gekleurde rode band op de zwarte vleugel. Het is een vlinder die je ook in de tuin kunt zien. U kunt ze naar de tuin lokken met rottend fruit. De eitjes worden gelegd op brandnetels. Het leuke aan deze vlinder is dat het een trekvlinder is. Eind mei arriveren de eerste trekkende Atalanta's uit Zuid-Europa. Een deel van de nakomelingen trekt in september weer naar het zuiden.

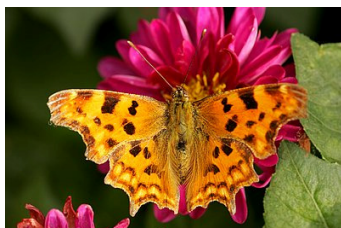
Atalanta

Kleine Vos

Dagpauwoog

Gehakkelde Aurelia

Dat het behouden van brandnetels in het bosrandbeheer belangrijk is, blijkt ook uit de leefwijze van twee andere vlinders: de rupsen van de **Kleine vos** en **Dagpauwoog** eten uitsluitend Grote brandnetel.

De **Gehakkelde aurelia** heeft een sterk gekartelde vleugelrand. Hij heeft geen blauwe vlekken aan de vleugelrand zoals de Kleine vos. Het is een vlinder die u in Almere ook in de tuin kunt zien. U kunt ze naar de tuin lokken met rottend fruit. Hij overwintert als volwassen vlinder. Eitjes worden gelegd op Grote brandnetel, Hop, Ribes en Iep.

De gehakkelde aurelia lijkt met dichtgeslagen vleugels net een verdord

blad. De rupsen lijken van de bovenkant op een vogelpoepje waardoor vijanden hem vaak met rust laten.

Citroenvlinder

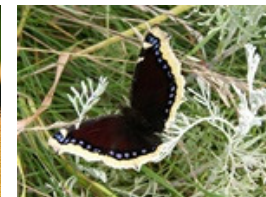
De **Citroenvlinder** heeft zijn naam te danken aan de heldergele kleur. Let op: alleen het mannetje is zo opvallend geel, het vrouwtje is bleker van kleur. De eitjes worden afgezet op Vuilboom en Wegedoorn. Het insect overwintert als volwassen vlinder onder groenblijvende struiken en bomen zoals coniferen, hulst en klimop. Daardoor is het één van de eerste vlinders die in het voorjaar worden gezien. De citroenvlinders die je in maart/april tegenkomt, zijn al ruim negen maanden oud.

We hopen binnenkort nog drie vlindersoorten langs onze vlinderroute te verwelkomen:

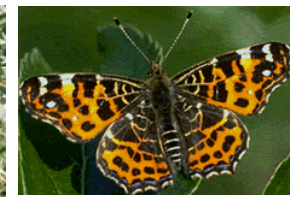
de **Distelvlinder**, de **Rouwmantel** en het **Landkaartje**.

Distelvlinder

Rouwmantel

Landkaartje

Vlindermeldingen kun je doorgeven via e-mail:
beatrixpark@yahoo.com

Gemeentelijk zaagwerk in het Beatrixpark

Een van de kernleden van de Beheergroep heeft onlangs met de gemeentelijke parkbeheerders een rondgang door het park gemaakt. Hierbij een kort verslag van het parkbezoek met de beheerders van de gemeente die over het groenonderhoud van het park gaan. Het zaagwerk voor alle Almeerse bossen en parken is ondertussen aanbesteed. De aannemer is reeds begonnen in het Spanningsveld en zal na verloop van tijd (de verwachting is zo ergens in november maar het kan ook december worden) in het Beatrixpark terecht komen.

In het bestek (de contractuele voorwaarden van het werk) staat vermeld dat het takhout in het bosvak terecht moet komen en niet in de randen (of buiten het vak) mag blijven liggen. Veel stamhout is verkoopbaar en wordt daarom afgevoerd.

Het uitslepen tot aan de bospaden gebeurt met paardenkracht. Langs de bosrand worden de stammen door een 'processor' in sortimenten (verkoopbare stukken van 1 tot 3 meter) gezaagd. Daarna zal met licht materieel het hout naar stapelplaatsen vervoerd worden. Dat zijn drie plekken langs de Muziekdreef en één bij de P-plaats van Centrepoint.

In het bestek zijn ook voorwaarden opgenomen m.b.t. padengebruik. Bij slecht

weer mag niet gereden worden, tenzij rijplaten worden gebruikt. Beschadigde paden moeten door de aannemer worden hersteld.

Goed nieuws is dat de gemeente voor alle bossen en parken een bosbeheerplan (dus alleen voor de beplantingen) heeft laten opstellen. Het vermelde onderhoud wordt conform dit beheerplan opgesteld. Het is de bedoeling dat over 3 tot 5 jaar weer een dunningsronde plaats vindt, zodat de ingrepen niet al te groot hoeven te zijn.

speciaal opgeleide BBB-ers met Kettingzaag

Ondertussen zijn alle lanen in het park gesnoeid en zijn een aantal speeltoestellen verwijderd voor renovatie. Het lijkt er dus op dat het onderhoud geïntensiveerd wordt.

Als al het geplande zaagwerk komend seizoen gerealiseerd is, hebben we een grote slag gemaakt en kunnen we werkelijk zeggen dat de achterstand die we sinds het begin van de negentiger jaren proberen weg te werken, nu ook echt weggewerkt is!

Dan kan de gemeente met het reguliere onderhoud beginnen/verder gaan en kan de BBB zich beperken tot de invulling van de leuke details.

Takken verwerken

Met het zagen van bomen komen er veel takken vrij. De meeste takken worden niet afgevoerd maar blijven achter in het bos. Soms blijven ze gewoon op de grond liggen en zullen in de komende jaren door het natuurlijk proces afgebroken worden door de natuur. Na verloop van tijd is er niets meer van over; ze vormen humus voor de bosgrond. De takken kunnen ook verwerkt worden in rillen of houtwallen.

Takkenril

Takken kunnen verwerkt worden in een ril. De takken worden hiertoe, ontdaan van zijtakken, in de lengterichting gestapeld. Als er veel ruimte is kan dit vrij ruig. Er ontstaat dan een houtwal die een paradijs is voor vogels zoals het winterkoninkje en het roodborstje. Ook egels zullen ermee in hun sas zijn.

Houtwal

Bij minder ruimte kunnen er takken of palen verticaal aan weerszijden geslagen worden, zodat de ril smaller gehouden kan worden. Een mooi voorbeeld hiervan is hiernaast afgebeeld. De takken van de knotwilgen worden tussen de bomen gestapeld. Tegen de tijd dat de wilgen weer geknot moeten worden, zijn de takken voor het grootste deel al verteerd, zodat de ril niet te hoog wordt.

BBB Activiteitenoverzicht voorjaar 2009

Zaterdag 6 dec. 2008	13.30 16.30	deze dag is nog onder voorbehoud; wellicht verschuift het een week ivm sinterklaasweekend. December begint het zaagseizoen in het park. Voor diegenen die lekker stevig willen zagen en voor diegenen die liever met stammen en takken sjouwen; reken maar dat je het warm krijgt.....
Zaterdag 3 januari 2009	13.30 - 16.30	in het winterseizoen wordt er in de bosranden gezaagd
Zaterdag 7 februari 2009	13.30 - 16.30	in het winterseizoen wordt er in de bosranden gezaagd
Zaterdag 7 maart 2009	13.30 - 16.30	afhankelijk van het weer: of nog zagen of een vroege voorjaarswerkdag in de cirkeltuinen
Zaterdag 4 april 2009	13.30 - 16.30	in het voorjaar gaan we aan de slag in de cirkeltuinen
Zaterdag 2 mei 2009	13.30 - 16.30	padonderhoud bij poelen en bomenpad
Zaterdag 6 juni 2009	13.30 - 16.30	maaien in de bosrand van gras en ruigte om bloemen meer kans te geven
Zaterdag 4 juli 2009	13.30 - 16.30	zomerwerkdag in de cirkeltuinen

Bovenstaande activiteiten zijn onder voorbehoud; afhankelijk van de omstandigheden kunnen er wijzigingen plaatsvinden. Kijk daarom altijd voor de meest actuele situatie op de website. Aanmelden voor deelname aan een werkdag is altijd gewenst. Wij kunnen dan rekening houden met de hoeveelheid gereedschap, koffie, thee etc.

Opname en afgifte van een beuk op een zonnige dag

BBB-Berichten

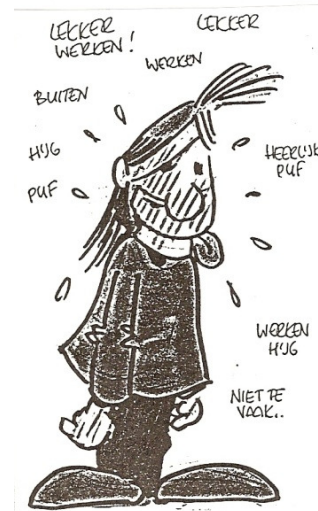
is een uitgave van de Beheergroep Buurtbewoners Beatrixpark,
p/a Purcellstraat 19, 1323 MA Almere.

Website : www.parkbehoudalmere.nl
E-mail : beatrixpark@yahoo.com
telefoon : 036-533 4180 (Diana Stam)

Bankrekening nummer 58.42.73.215 ten name van mevr. D. Stam inzake BBB te Almere.

Ook meedoen als vrijwilliger op een van de werkdagen

De vrijwilligers die in het Koningin Beatrixpark de werkzaamheden uitvoeren zijn altijd bewoners van Almere, vaak wonend in de buurt van het park, maar dat hoeft niet. Er komen ook mensen uit Almere Buiten en Almere Haven om een dag mee te werken in het grootste stadspark van Almere.

Ook het komende seizoen staan er weer werkzaamheden gepland waar je aan kunt deelnemen.

Voor gereedschap en deskundige begeleiding wordt gezorgd. Halverwege de werkzaamheden drinken we gezamenlijk koffie, thee of fris. Je werkt in je eigen tempo, iedereen kan meedoen.

Heb je zin om mee te doen, of wil je gewoon eens een kijkje komen nemen tijdens een van deze werkdagen, dan ben je

van harte welkom

Aanmelden via: E-mail : beatrixpark@yahoo.com, tel. : 036-533 4180 (Diana Stam)

	Vrijwillig actief voor meer natuur in het Beatrixpark
	Beheergroep
	Buurtbewoners
	Beatrixpark
website: E-mail:	www.parkbehoudalmere.nl beatrixpark@yahoo.com